

Fjällkon

SVENSK FJÄLLRASAVELS TIDSKRIFT nr 2 Juni 2006

Kallelse till årsstämma sid. 5
STN-föreningen 60 år sid 7-8

"Tovade Fjällkor"

Några av Ann-Kristins vackra tovade tavlor, akvareller m.m.

Konstnärinnan Ann Kristin Larsén Comstedt tovar tavlor och målar även i olja och akvarell...

Ann Kristin gick tovningskurs hos Täppas Fågelbergs fru för en del år sedan, och har sedan dess hållit på och provat lite olika material och tekniker... Bl. a. tovat ull på tunn linväv... det blir en otrolig effekt..

Ann Kristin har varit och fotograferat fjällkor och rödkullor samt några roslagsfår. hos Kent & Louise Lindquist för att ha som förlagor till kommande tavlor.

Svensk Fjällrasavel skänkte en "tovad fjällko" liknande den på bilden här bredvid till STN-föreningen i 60 årspresent.

Har Ni någon gång vägarna förbi Bergsjö - ligger mellan Hudiksvall och Hassela- så får man gärna komma och titta och naturligtvis köpa några tavlor... ring bara först så att Ann Kristin är hemma.tel. 0652- 715 40

Louise Lindquist, text & foto

Innehåll

Tovade fjällkor	2
Ordförande har ordet	3
Föreningsadresser	4
Redaktörsord	4
Kallelse till årsmöte	5
Debattsidan	6
STN-föreninge 60 år	7-8
Info från avelskommittén	9
Aktuella semintjurar	10-12
Ny ungtjur från Sv. Avel	13
178 Terrin	14
Kuriosa	15
Lite av varje	16
Om Omega-3 i mjölk m.m.	17-18
Livdjursförmedling	19
65 Ringull	20

Tidningen Fjällkon

Redaktör:
Kristina Torén
Stagneliusvägen 23, 6tr
112 59 Stockholm
tel/fax, kväll: 08/656 88 09
e-post: stina.toren@swipnet.se

Ansvarig utgivare:
Anders Jonört

Redaktionskommitté:
Robert Eklundh
Kristina Torén
Evy Schale

Tryck:
Tryck Jouren, Uppsala

Tidningen Fjällkon är Svensk Fjällrasavels medlemstidning som ges ut ca 4 ggr per år. Däremellan skickas aktuell information ut. Annonseringen med radannonser i tidning och info-blad med tex. "Köpes/Säljes" är gratis för medlemmar.

Samtliga artiklar i Tidningen Fjällkon är författade av redaktionskommittén om ej annat anges. Åsikter framförda i signerade artiklar delas inte automatiskt av Svensk Fjällrasavel, utan är författarnas egna.

Tidningen får i korta drag citeras om källan anges. Eftertryck är dock förbjudet utan skriftligt tillstånd från Svensk Fjällrasavel.

ISSN 1401-7806
Utgivningsbevis PRV nr 21560

Medlemsavgift:
300:- insättes årligen helst på Svensk Fjällrasavels BG 5361-8070.
PG 833 53 62-3 går också bra.
OBS! Skriv ditt namn och adress!

Fjällkon

SVENSK FJÄLLRASAVELS TIDSKRIFT nr 2 Juni 2006

ORDFÖRANDE HAR ORDET

Hej alla medlemmar.

Här är årets andra tidning, som ni ser är det en samproduktion med STN-föreningen. Vi var ett antal svenskar som for på STN-föreningens 60-års jubileum i Drevsjö i Norge i slutet av Mars.

Det var intressant och välbesökt och efter mötet förstår jag att vi kan mer och bättre samarbete med STN-föreningen i synnerhet vad det gäller avelsfrågor. Får passa på att tacka för den fina festmiddagen som STN-föreningen bjöd på! (Läs mer om STN-föreningens jubileum på sid 7 -8 i denna tidning. reds. anm.)

Annars rullar föreningen på med förberedelser för årsstämman i Delsbo somm Lill-Robert och Louise har tagit på sig att anordna, det blir säkert bra.

Vidare har vi haft en liten diskussion med föreningen Allmogekon eller rättare sagt med dem som sköter om den s. k. "Bohuskullan" det har visat sig att de mest använder sig av våra fjällnära tjurar, men även av våra fjälltjurar. De känns lite konstigt när våra tjurar föds upp av privatpersoner helt utan ersättning och sedan används på en annan population och då byter namn och kod nr och bli Bohuskulla. Men vi har uppmärksammat frågan och går vidare

Nästa nummer av tidningen kommer ut efter stämman och då kommer någon annan att skriva den här spalten, då jag beslutat att kliva av styrelsen till årsstämman, jag känner att jag inte hinner med den här uppgiften. Efter 5 år som ordförande med strulande kassörer och mycket arbete med omkodningen känns det rätt att stiga av nu då både kassör och expedition, sekreterare och övriga styrelsemedlemmar gör ett utomordentligt arbete.

Jag vill också passa på att tacka alla medlemmar som ringt under årens lopp med synpunkter, kritik, ibland beröm, utan er skulle inte föreningen finnas. Tack också till Gustav Larsson, ordförande i Rödkulleföreningen för ett bra samarbete, inte minst i förhandlingar med Jordbruksverket, men även i andra frågor.

Vi syns i Delsbo i sommar!

Anders Jonört, ordf.

Vi gratulerar Joachim Gustavsson, 40 år den 14/5!!!!

Omslagsbilden visar en "tovad" fjällko gjord av Ann Kristin Larsén Comstedt. Foto Louise Lindquist

Svensk Fjällrasavel

hemsida www.fjallko.se

Ordförande:

Anders Jonört
Flarkbäcken 10
915 96 Flarken
tel/fax: 0934-270 30

Vice ordförande:

Joachim Gustavsson
Görshorva, V. Harg
595 91 Mjölby
tel/fax: 0142-250 42

Kassör:

Siw Andersson
Medle 122
931 98 Skellefteå
tel/fax: 0910-77 01 42

Sekreterare:

Evy Schale
Killhult
312 98 Våxtorp
tel/fax: 0430-311 18

Robert Eklundh
Kanalvägen 904
811 95 Järbo
tel/fax: 0290-705 25

Håkan Andersson
Attarp 106
240 33 Löberöd
tel: 0413-32227

Louise Lindqvist
Andersfors 5797
820 70 Bergsjö
tel: 0652-53033

Suppleanter:

Göran Lundström
Storvägen 85
922 94 Tvärålund
tel: 0933-501 13

Birgitta Karlsson
Smedjebo, Härja
522 91 Tidaholm
tel: 0502-450 64

Thomas Lundholm
Brottan
820 77 Gnarp
tel: 0652-207 00

**Valberedning
(Sammankallande)**

Ivan Eriksson
Torsvi Svanviken
745 99 Enköping
tel: 0171-830 35

Revisor:

Lennart Olofsson
St Bredäng 10
461 95 Trollhättan
tel: 0520-42 32 90

Revisorssuppleant:

Tove Undin
Stöpafors 473
686 93 Sunne
tel: 0565-921 92

Livdjursförmedling:

Mårten Dahlberg
Mariebergs Gård 1296
872 96 Bjärträ
tel: 0612-532 67
fax: 0612-531 07
OBS! Tel. tid måndagar
12-13

Stambokföring:

Göran Lundström
Storvägen 85
922 94 Tvärålund
tel: 0933-501 13

Renrasighetsintyg

Robert Nilsson
Övre Svartlå 515
961 98 Boden
tel: 0928-401 06
fax: 0928-402 10

Fjällnära kommitté:

Birgitta Karlsson (ordf)
Ivan Eriksson
Martina Bremer
Tove Undin

Avelskommitté

Joachim Gustavsson (ordf)
Mårten Dahlberg
Robert Eklundh
Håkan Andersson

Tidningen Fjällkon

Expedition och redaktör:
Kristina Torén
Stagneliusvägen 23, 6tr
112 59 Stockholm
tel/fax: 08-656 88 09
kväll, fax: ring först

Ansvarig utgivare:

Anders Jonört

Redaktionskommitté:

Robert Eklundh (S. k.)
Evy Schale
Kristina Torén

Redaktörsord

Hej!

Här kommer det andra numret av Fjällkon för i år!

Denna gång är den gjord tillsammans med STN-föreningen. Det finns mycket läsning bl. a. om STN-föreningens 60-årsjubileum, svar på debattartikeln från förra numret, om Omega-3 fettsyror i mjölk och som vanligt avels- och tjurinformation.

Under våren deltog jag på STN-föreningens 60-årsjubileum och så hade vi Rödkulleföreningens årsstämma i Svärdsjö i början på Maj. Under den gjorde vi studiebesök hos två djurägare som även har fjällkor, nämligen hos Sven Blomberg och hos Anna-Lena Erstadius, så jag har fått se många fina fjällkor!

Annars har det varit segt på jobbfronten, jag hittade ett jobb på ett bageri som jag provade på, men det visade sig att det inte passade mig... Det tråkiga är att man skickar många ansökningar som inte ens besvaras.... Det är bara att bita ihop och försöka igen...

Under sommaren blir det många jubileum att fira, släktgården som vi har utanför Nyköping har nu varit i släktens ägo i hela 90 år och det kommer vi att fira med stort kalas på midsommardagen. Min mamma och min faster fyller också jämnt och de slår nog ihop sig till ett större kalas i augusti. Icke att förglömma är ju årsstämman i Delsbo i Juli, då hoppas jag på fint väder och att ni ställer upp manngrannt så att vi kan träffas där!

Ha det bra tills dess!

eder redaktör, Kristina!

KALLELSE TILL ÅRSSTÄMMA

den 20-22/7 2006

Härmed kallas medlemmarna i Svensk Fjällrasavel till årsstämma i Delsbo, Hälsingland!

Vi kommer att bo på Hotell Dellenborg i stugor/ Bed & Breakfast.

Program:

Torsdag 20/7

- 13.00 Ankomst och inkvartering

13.00 - 15.30 Information och diskussion om aktuella frågor i föreningen.

16.00 - 17.30 Studiebesök i Västeräng, kulturresevat med fjällkor.

18.00 Middag

19.00 Uteaktivitet, medtag oömma kläder!

Fredag 21/7

8.00 Frukost

9.00 Avfärd med buss för studiebesök hos Urban Delestig, Ljusdal, Tomas Lundholm och Linda Nordlund, Gnarp, och Fam. Lindquist, Bergsjö.

Vi äter lunch på lämplig plats efter vägen.

19.00 Stämmomiddag.

Lördag 22/7

8.30 Frukost

9.30 - c:a 12.00 Årsstämma, därefter lunch.

Kostnaden för detta blir c:a 1400 kr.

Sista anmälningdag är det 25 juni, och anmälan görs till:
Robert Eklundh på tel/fax: 0290-705 25 eller 070-317 73 51

Väl mött till en förhoppningsvis solig (det är mitt i "fruntimmersveckan"),
trevlig och givande stämma önskar styrelsen!

Debattinlägg

Svar på debattartikeln i nr 1 - 06

Vi i styrelsen måste naturligtvis svara på detta debatt inlägg då det i högsta grad rör Svensk Fjällrasavels styrelse samt avelskommittén och den fjällnära kommittén. Först och främst vill vi tacka alla som under sekel har arbetat med att bevara fjällrasen på ett eller annat sätt, antingen man har jobbat med sina egna djur eller skaffat fram pengar för att kunna lägga på olika bevarandeprojekt. Här kan nämnas många, men som Patrik skriver, Nils Dahlbeck som är en av de som gjorde det möjligt att dra igång PRF (Projekt Rädda Fjällkon). Även Patrik har gjort stora insatser under många år, så även han bör tackas lite extra. Av sistnämnda anledning gör att det känns lite extra tråkigt att behöva kritisera någon som har gjort så mycket bra för fjällrasen som Patrik gjort.

När det gäller att bevara en ras som i detta fall våran Fjällras och sedan i den klyva ut en viss del (Fjällnära) och sedan bevara den som en liten population inom rasen kräver att man är ganska strikt med vad man tar in för djur i den aveln (Fjällmära). Skulle man börja att ta in allt för mycket s. k. vanlig fjällras så är det frågan om man skall ha någon enkom fjällnära population då den knappast skulle vara annorlunda genetiskt än den vanliga fjällrasen, och enligt vad Juha Kantanen säger så är det den vanliga fjällrasen som står för den genetiska variationen, inte de fjällnära.

Men var drar man gränsen för att ett djur skall kunna ingå i populationen, det är mycket svårt att veta. Men hittills har vi arbetat efter de regler och principer som har använts de senaste 10 åren och dessa har Patrik Gyllenhammar själv varit med och bestämt. Vad det beträffar Jaure så togs han in på den tiden Patrik var ordförande i föreningen så det ansvaret åligger inte oss. Vi skulle naturligtvis kunna plocka bort honom, men där är ej något beslut taget för att göra det.

Skall man göra förändringar i regler och förfarande bör och skall man gå den demokratiska vägen och i detta fall inkomma med en motion till stämman, för att få en eventuell förändring till stånd. De avslag som gjorts på de dispenser som Patrik skickat till styrelsen har absolut inte någon personlig förankring i beslutet. Det hade blivit avslag vem som än hade kommit in med ansökan. Vi kan inte godkänna en ansökan bara för att det är en viss

person som ansöker, så arbetar i alla fall inte den här styrelsen. Vad beträffar ansvar för de fjällnära, så vill vi å det bestämdaste påstå att vi lägger väldigt många timmar på just det fjällnära arbetet.

Till sist vill styrelsen bara säga att det är av största vikt att alla får säga sin mening, även i tidningen men när man börjar angripa enskilda personer får man vara försiktig och man får vara beredd på att få en ordentlig näsbränna tillbaka om så är befogat. Även om alla detaljer i detta ärende ej har framkommit i den här texten så vi har valt att svara på de frågor Patrik har ställt samt bemöta de påståenden han haft.

Styrelsen

Två söta STN-kalvar hos Sverre Gjessing och Marianne Stokke, Småsjövolden, Drevsjö
Foto: Kristina Torén

STN-föreningen 60 år!

270 Irene (9179 Hostad - 9018 Saether), på Småsjövolden. Foto Kristina Torén

STN-föreningen startades 1946 i Oppdal. Så i år var det dags för jubileum! Vi var en delegation på fem man och en kvinna som var inbjudna att den sista helgen i mars delta i firandet av STN-föreningens 60 år och på föreningens årsstämma! Det var Anders Jonört, Robert Eklundh, Mårten Dahlberg, Alf Sjødén, Karl-Gustav Hedling och Kristina Torén.

Det var också årsstämma för norrmännen. Vi kom fram till Femundtunet i Drevsjö (c:a 5 mil från Idre) en gnistrande vacker vinterförmiddag. Först ville STN-styrelsen träffa Svensk Fjällrasavels styrelse för diskussion om utbyte av tjurar, STN-bladet/Fjällkon, am-ko (diko)-problematiken m.m.

Efter det intog vi lunch och träffade övriga deltagare på stämman. Sedan hölls stämmoförhandlingar. Efter dessa så var det fika och sen följde ett föredrag om mjölkning, mjölkningsteknik, mastit och sporer i mjölk. Dag Nybakken från Tine Ost höll föredraget. Efter föredraget visade Bine Melby en del av de produkter som hon har gjort av skinn

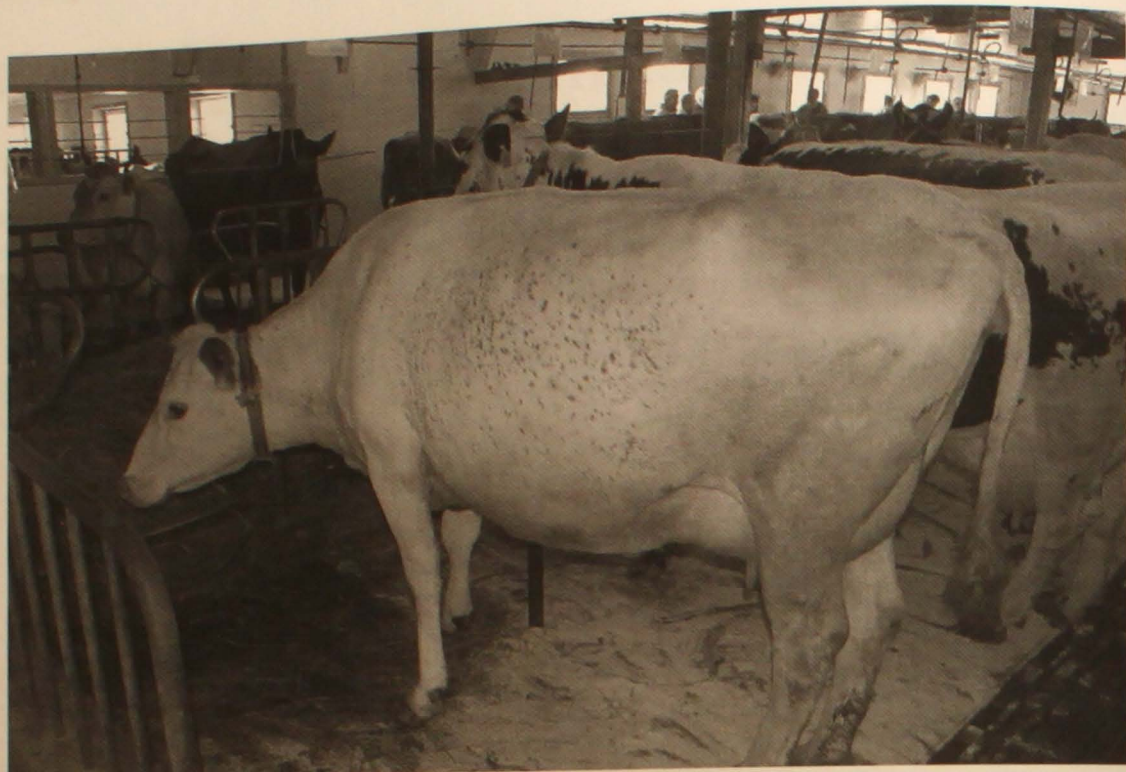
från de gamla norska lantraserna..

Vi svenska deltagare utnyttjade den tiden till en välbehövlig vilopaus....

Så var det dags för 60-årskalaset....

Det var en trevlig jubileumsmiddag ,köttet var från STN-djur. Vi fick höra Atle Meås berätta om STN-föreningens historia. Ni som förstår norska kan läsa om föreningens historia på sidan 12 i den norska delen av denna tidning. Svensk Fjällrasavels ordförande Anders Jonört passade på att ge en present som bestod av en sådan tovad fjällko som ni kan se på bild på sidan 2 i denna tidning och tacka för gott samarbete genom åren. Anders hoppades att samarbetet ska bli lika bra i fortsättningen!

Efter middagen var det samkväm med en diavidsvisning av Jan Jensen som är fjälluppsyningsman i Engerdal, det var väldigt vackra bilder på djur och natur i Engerdalstrakten. Sedan var det "pub-stämning" till fram på småtimmarna.... Under natten sjönk temperaturen ner till -22C... Brrr.

316 Iseki (9185 Mini-Brenden - 9161 Grejo), en av STN-korna hos Sverre Gjessing och Marianne Stokke

Leif Gjessing i fin STN-lusekofte. Foto: Kristina Torén

Efter frukost nästa morgon bar det av i karavan på gårdsbesök till familjen Gjessing på Småsjövdalen som ligger 730m ö. h. med milsvid utsikt över fjällen. Nu har sonen Sverre Gjessing och Marianne Stokke tagit över och brukar gården. Här fick vi beundra besättningen av 10 STN-kor några NRF-kor och några Jersey-kor plus rekrytering och sedan var det kaffe och kakor inne hos Leif och Kirsten Gjessing med mera trevlig samvaro....

Så var stämman och 60-årsfirandet över och det var dags att åka mot Sverige igen.

Jag ägnade tiden på tåget från Mora med att studera den fina "Okseboken" jag fick av Atle, så nu kan jag "allt" om norska STN-tjurar....

Kristina Torén

PS Atle bytte Okseboken mot en Rödkulle-tjurkatalog från mig... DS

Information från Avelskommittén

Avelskommittén arbetar för fullt med att få fram tjurar till höstens samling på Alebäck. I år måste vi prioritera tjurar ur grupp 1 och 3 då vi har haft en stor majoritet av grupp 2 tjurar under senare år, speciellt från Svensk Avel. Som vanligt är det inte någon uppsjö precis på tjurar, men så brukar det vara så här års. Har du en tjur som du skulle kunna tänka dig att han samlades till hösten, hör av dig till någon i avelskommittén. Vi kommer så långt det är möjligt att samla tjurar som ska gå till slakt efter avslutad samling på Alebäck, detta för att minimera kostnaderna på återtransporter, men det är naturligtvis inte något absolut krav.

Från Svensk Avel har vi i detta nummer en ny tjur att presentera, 6858 Rille. Här har vi en tjur med gamla anor, ja i alla fall från 70-talet. Rille bör kunna ge bra juver eftersom fadern 147 Riss var en av sin tids bästa juverförbättrare och modern till Rille 352 Glinda är bedömd med 80 på juver, så det borde nog bli en lyckad kombination. Mer om honom kan ni läsa på sidan 13.

Den enda tjur som nu finns inne på Svensk Avel är 6861 Dacke efter 6715 Lage, och om allt går som det ska släpps han framåt hösten. Svensk Avel har dessutom köpt option på 2 st tjurkalvar, en efter Homa och en efter Bazar, men mera om dem när de kommit in på tjurstationen och närmar sig att släppas.

Sedan har en av Svensk Avels tjurar fått sin första avkommebedömning och det är 6838 Lars efter 6787 Laro. Hans bedömning kan ni läsa i tabellen över avkommebedömda tjurar från Svensk Avel på sidan 11. Med - 1 i tjurindex och min på 95 är han en tjur som placerar sig strax under medel, hans stora minus är mjölkbarhet på 88. Sedan har vi plockat bort 6749 Risk då han varit insatt på listan ett tag för att hans positiva värde på mastitsidan skulle med i avelsarbetet, men med tjurindex på minus 9 tar vi bort honom från listan.

Nygamla tjurar skall vi presentera i kommande nr av tidningen. Med detta menar vi de tjurar vi samlat på Alebäck eller hemma på gårdarna, som nu har fått bedömningar. Först ut att presentera är 178 Terrin, mera om honom kan ni läsa på sidan 14. Vi har valt att köra en presentation av dessa positivt bedömda tjurar, därför att på sista tiden har de kommit lite dåligt med tjurar från Svensk Avel.

Därför tar vi till dessa tjurar som ett komplement till de tjurar som tas fram från Svensk Avel.

Se nu till att komma på stämman i Juli. Där ges ni medlemmar möjlighet att komma med era önskemål om vad vi skall arbeta med, samt diskutera avelsfrågor och mycket annat.

Avelskommitténs ordf.

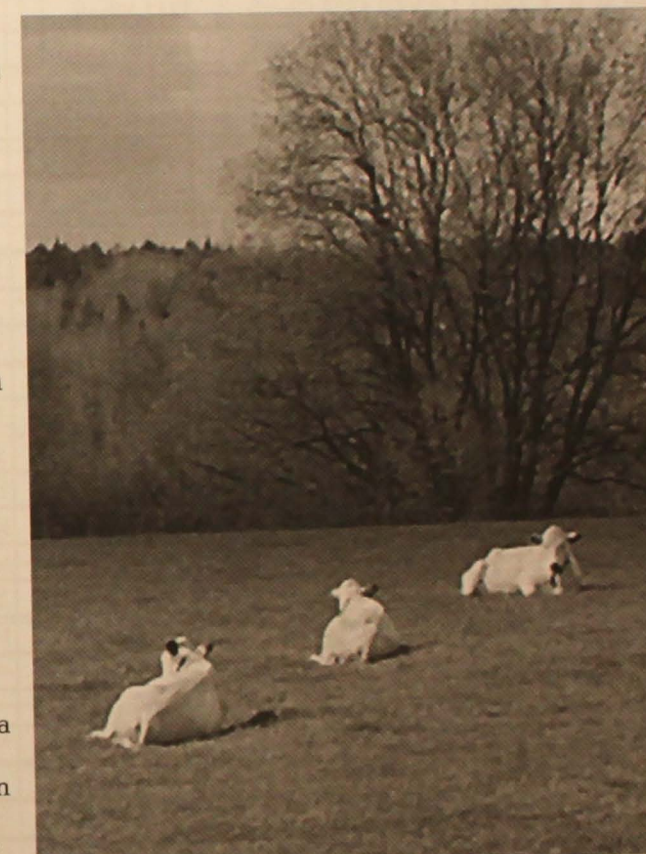

Foto: Kristina Torén

Guide

MIN = Mjölkindex

Mjolk. - = lågt mot normalt. M = normal med variation. + = högt mot normalt.

Juver. - = svagt mot normalt. M = normalt med variation. + = starkt mot normalt.

Spenar. L = långa mot normala. M = normala med variation. K = korta mot normala.

Golvavstånd. - = lågt mot normalt. M = normalt med variation. + = högt mot normalt.

Färg. - = blek. M = variation. + = rikligt med färg.

Lynne. - = nervösa mot normala. M = Normal. + = gott lynne.

Aktuella semintjurar från Svensk Fjällrasavel

Tillgängliga och godkända fjällrastjurar från Svensk Fjällrasavel. Beställningen av dessa tjurar

sker hos Svensk Avel via Din Husdjursförening! Använd kodnumret vid beställning. Tjurar är ej avkommeprövade.

Namn:	Kod nr:	Stb nr:	Far:	Mf:	Mjolk Min	Juver	Spenar	Golv-avst.	Färg	Lynne	Kalvstorlek
Grupp 1											
165 Leo	7-556	6677	10 Smith	158 Fare	100	+	K	M	M	M	Norm mot små
1 Hubert	7-564	6680	6720 Jovial	708 Bill	90	M	L	M	+	+	
156 Zonat	7-543	6681	9 Zober	723 Figer	M	M+	M	M	-	M	Norm mot stor
181 Idear	7-563	6691	38 Desing	9 Zober	81	M	M	+	+	M	
162 Linus	7-567	6694	10 Smith	37-13581-133	99						
3 Peter	7-592	6871	29 Ise	6732 Snäpp	M-	M	M	M	+	M	Norm mot stor
70 Rosen av B.	7-507	20002	733 Gandi	741 Finell	-	M		M-	M	M+	Norm mot små
32 Goding	7-707	20009	733 Gandi	6718 Joar	94	M	M	M	M	+	
201 Driv	7-766	20071	181 Idear	163 Fjanne	M	M			M	+	Norm mot små
9150 Tor	7-761	24000	9007 Lano	9004 Selo	M	M	M	M	M	M	
9151 Loke	7-762	24001	9010 Öst-Tor	9008 Koro					M		
7261 Loket	7-815	20138	9151 Loke	6776 Lippo							
Grupp 2											
23 Svempa	7-576	6684	67 Ringo	940 Hompen						+	
164 Lim	7-566	6695	83 Rim	158 Fare	M	+	M		M		
30 Herman	7-703	20005	34 Lysing	6715 Lage	M				M		
1002 Manitou	7-714	20029	6715 Lage	940 Hompen	99			+		M	
2 Gusten	7-721	20011	158 Hink	6742 Harg	97	M	M	M+	M	M+	
234 Sprint	7-738	20024	302 Misse	159 Silenar	M	+	M	M	-	++	Norm mot små
1080 Major	7-724	20033	127 Desir	940 Hompen	108	M	L	M	M	M	Norm mot stor
1095 Flise	7-744	20045	302 Misse	65 Lur	M+	M	M	M+	M	M	
85 Loke	7-746	20046	75 Lör	6715 Lage	M+	M					
2076 Svix	7-745	20048	39 Dixon	726 Basker	M	M	M	M+	M	+	
1006 Glunt	7-743	20050	6758 Bula	940 Hompen	107	M	M	M+	M	+	
7266 Wiktor	7-817	20141	6746 Hompest	943 Bass							
1110 V. Gose	7-818	20140	727 Drill	1003 Lilloxen							
1239 Dagobert	7-826	20149	234 Sprint	53 Guldus							
273 Harlie	7-828	20151	6841 Hasse	1080 Major							
Grupp 3											
57 Hinder	7-561	6699	155 Levi	940 Hompen	96	M	M	M	M	+	
6 Snöstorm	7-595	6711	701 Svarting	6718 Joar	87	+	M	M	M	M	
178 Terrin	7-598	6714	145 Tessar	743 Bisko	104	M+	M	M	-	+	
40 Pelle	7-596	20001	6748 Bör	786 Maro	105	M+	M	M+	M	M	Norm mot stor
2000 Maraton	7-704	20006	710 Agaton	786 Maro	93	M+	M	M	+	M	
208 Monogram	7-702	20026	9005 Mono	85 Nalle	100	M-		M	M		
2027 Drutten	7-725	20035	6763 Svartus	17 Rino	97						
7114 Gubben	7-740	20039	27 Gunde	791 Karat	97	M	M	M-	M	+	
1102 Fagott	7-739	20044	4 Totte av K.	155 Levi	101	M	M	M+	M		
4175 Triss	7-778	20073	178 Terrin	708 Bill					M		
2087 Boss	7-781	20075	6 Hoss	786 Maro	M	M	K	M	+	M	
57 Filur	7-782	20076	44 Fagerman	786 Maro	+	M	M	M	M	M	Normala
135 Stig	7-795	20110	44 Fagerman	708 Bill							
1202 Rist	7-805	20124	1159 Elon	41 Duvolen					M		
7230 Don-Juan	7-806	20125	41 Lyster	1088 Flimmer	M	M	K	M+	M		Norm mot små
550 Fridolf	7-808	20126	57 Filur	157 Lirken							
2192 Ris-Otto	7-816	20139	43 Rise	17 Rino							
143 Frej	7-827	20150	6738 Mast	157 Lirken					M		Norm mot små

Aktuella semintjurar från Svensk Avel

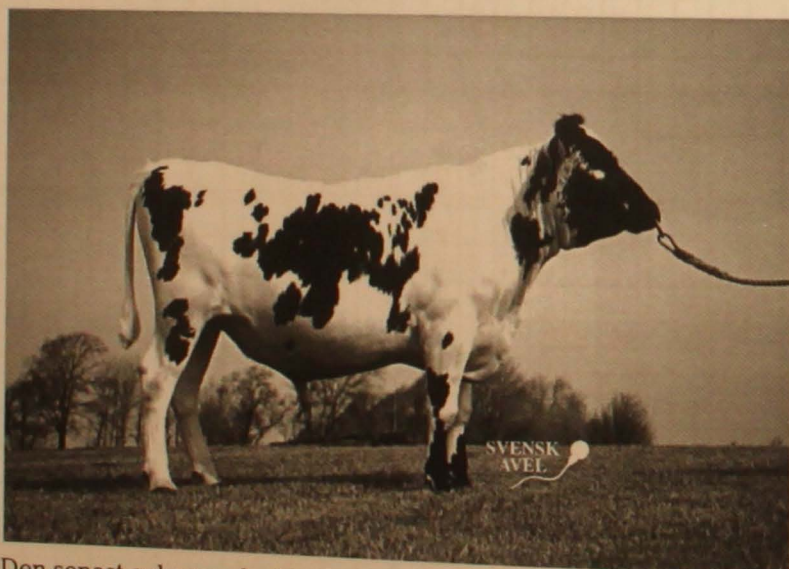
Nu har vi gjort en ny lista över Svensk Avels tjurar som är avkommebedömda. Här har vi tagit med all den viktigaste datan om tjurarna. Tillgängliga och godkända fjällrastjurar från Svensk Avel.

Namn:	Gr:	Kodnr:	Stamb. Far:	Mf:	Min	Mjolk	F%	P%	Dotter fert.	Kf	Kmf	Mast-res	Övr. sjukd.	Ö-tal	Kropp	Ben	Juver	Spen-längd	Lynne	Mjolkbarhet	Tjur-index
6769 Delta	1	6-6769	96769 38 Desing	786 Maro	98	101	98	96	111	109	103	94	78	102	88	94	97	91	107	116	-4
6742 Harg	2	6-6742	96742 729 Homeros	726 Basker	101	99	102	103	94	110	80	105	99	87	92	107	104	117	100	102	4
6746 Hompest	2	6-6746	96746 940 Hompen	726 Basker	100	102	94	98	99	90	101	102	86	100	97	84	121	93	97	111	0
6759 Bam	2	6-6759	96759 943 Bass	786 Maro	100	103	97	98	88	104	97	108	108	105	92	84	97	87	100	116	-3
6765 Homa	2	6-6765	96765 940 Hompen	6715 Lage	90	89	110	101	116	87	112	108	101	103	100	84	104	93	92	114	-7
6787 Laro	2	6-6787	96787 6715 Lage	786 Maro	103	102	105	101	112	107	110	105	86	108	89	107	104	97	100	92	8
6838 Lars	2	6-6838	96838 6787 Laro	6748 Bör	95	91	109	105	109	106	112	105	98		91	100	102	104	94	88	-1
6738 Mast	3	6-6738	86738 786 Maro	723 Figer	95	93	104	103	109	101	85	108	90	99	86	107	110	87	102	90	-5
6777 Makro	3	6-6780	96780 6724 Mikro	786 Maro	105	104	98	101	95	87	123	87	84	94	107	110	91	95	105	90	-1
6780 Mise	3	6-6777	96777 6724 Mikro	786 Maro	106	106	96	100	96	92	109	85	97	96	101	87	104	115	94	90	2

Ungtjurar och väntetjurar från Svensk Avel

Denna lista utgörs av de nya ungtjurarna som vi rekommenderar att ni använder i så stor utsträckning som möjligt. Väntetjurarna är de tjurar som gått ut i tillräckligt stort antal doser (c:a 500 st) och som i väntan på sin avkommeprövning är så kallade väntetjurar.

Namn:	Grupp:	Kod nr:	Stb nr:	Far:	Mf:
Ungtjurar					
6851 Gus	1	3-6851	96851	6840 Gunde	161 Smille
6854 Josef	2	3-6854	96854	6758 Bula	6746 Hompest
6856 Fred	2	3-6856	96856	6787 Laro	6758 Bula
6858 Rille	2	3-6858	96858	147 Riss	164 Lim
6850 Röde Orm	3	3-6850	96850	6777 Makro	41 Duvolen
Väntetjurar					
6840 Gunde	1	3-6840	96840	739 Gute	165 Leo
6847 Levis	1	3-6847	96847	46 Lester	161 Smille
6801 Bude	2	3-6801	96801	6758 Bula	6768 Deger
6837 Bamse	2	3-6837	96837	6759 Bam	940 Hompen
6839 Hadar	2	3-6839	96839	6742 Harg	6759 Bam
6841 Hasse	2	3-6841	96841	6742 Harg	940 Hompen
6845 Baba	2	3-6845	96845	6759 Bam	729 Homeros
6848 Birk	3	3-6848	96848	708 Bill	41 Duvolen
6849 Aragorn	3	3-6849	96849	710 Agaton	6748 Bör

Den senast avkommebedömde tjuren från Svensk Avel: 6838 Lars (6787 Laro - 6748 Bör) foto: Svensk Avel

Ny ungtjur från Svensk Avel 6858 Rille

6858 Rille 96858 Kod nr: 3-6858 Grupp 2 Foto: Svensk Avel

Denna nya ungtjur från Svensk Avel, 6858 Rille är en mycket lättanvänd tjur. även i sin egen grupp (2). han är via fadern ur samma tjurlinje som 1095 Flise och 234 Sprint, via 302 Misse SKB 6584 som också är efter 147 Riss. Fadern till Rille är som sagt 147 Riss, sin tids bästa juverförbättrare. Kolinjen bakom Rille är densamma som en annan av senare tids ungtjurar 6839 Hadar.

Kolinjen kommer från Jhon Nilsson, Offerdal till Mariebergs gård, Bjärträ hos Mårten Dahlberg där Rille är född. Modern 352 Glinda har på 2,11 år mjölkat 7754 X 4,4 X 3,6 = 343, 276. Relativt 119, 116. Hon var vid stambokföringen bedömd med: Juver 80, Ben 81, Typ 77 och Helhet 79.

Mor: 352 Glinda Sv Fj 25181 f. 000731	MM: 252 Glinda	MMM: 200 Grilla
	MF: 164 Lim SKB 6695	MMF: Desir SKB 6619
Far: 147 Riss SKB 6188 f. 600927	FM: 93 Rissla SKB 5359	MFM: 297 Lirka
	FF: 39 Lorán SKB 4772	MFF: 83 Rim SKB 6625
		FMM: 66 Risa SKB 4244
		FMF: 71 Emalj SKB 3624
		FFM: 47 Lorón SKB 4404
		FFF: 27 Edison SKB 2327

178 Terrin

178 Terrin SKB 6714 Kod nr: 7-598 Grupp 3 Foto: ?

Då det är ont om nya tjurar från Svensk Avel så kommer vi att presentera de positivt bedömda Alebäckstjurarna vi har något så när med doser efter samt att de har en härstamning som tillför rasen positiva effekter. Först ut är 178 Terrin med sin positiva bedömning på 104 för mjölkindex. Hans relativt gamla härstamning i kombination med bra bedömnin gör honom extra intressant. Terrin är född hos Karl-Gustav Hedling, Lisselbäcka, Orsa och ägdes av Tomas Gunnarsson, Edared vid samlingstillfället.

Fadern till Terrin, 145 Tessar är efter genbankstjuren 148 Tess född 1954 på Umeå Lantbruksskola. Modern är ur K G's fina Sippalinje, både mor och mormor har legat högt över besättningsmedel med relativtal på 120-130 för fett och protein. Detta i kombination med att de har blivit mycket långlivade borgar för hållbara avkommor.

Mor: 163 Sippa f. 880810	MM: 94 Sippa SKB 8647	MMM: 54 Sippa
	MF: 743 Bisko SKB 76743	MMF: 717 Kare SKB 76717
		MFM: 86 Biska SKB 8383
Far: 145 Tessar SKB 6679 f. 901122	FM: 109 Molik f. 860910	MFF: 6 Hoss SKB 6636
		FMM: 71 Molik
	FF: 148 Tess SKB 4849	FMF: 938 Ricko SKB 86938
		FFM: 36 Tenny SKB 1476
		FFF: 35 Torpe SKB 3441

KURIOSA

Denna text är hämtad ur "Långareds Krönika II" som behandlar tiden 1801-1860 i Långared, Västergötland. Krönikan är sammanställd av C-M Bergstrand.

Min mormor kom från Loo i Långared och var född 1895!

Husdjuren, forts.

Då en ko hade ont i fötterna "koälta", leddes hon ut på jämn gräsmark och där skar man ut torvan, hon stod på jämns efter foten, tog upp den och hängde den på en gårdsgårdsstör med gräset nedåt. Då torvan var ruttnad var kons fötter bra.

Gallblåsan med innehåll hängdes upp att torka. Dets. k. gallet gavs kon att äta, då mjölken var besk.

Orsten såldes av gårdfarihandlare som medel mot alla kreaturssjukdomar.

Schalle-Krestina från Magra gick omkring i bygden och botade kreatur. Hon använde kamfert, svavelblomma, salpeter och slagdroppar.

Korna rökades med midsommarkvasten. Därvid leddes kon in i köket och man tände eld på kvasten (blombuketten), som fördes runt det sjuka djuret.

Vi har alltid brukat midsommarkvast. Det var nio slags blommor, som man skulle plocka före midsommar. Det var en viska som hängde i taket. Blev någon av korna sjuk, så rökade vi henne om mulen med sådant.

När man köpt en häst, så skulle man ta honom efter knäns och säga: "Du går inte över högre hag än så!" Men hade man tagit i hästen någon gång förr så gjorde det ingen nytta.

Man fick aldrig låta ett par hästskor slå emot varandra, det fick hästarna obehag av.

Några hade modstulit hästar genom att företa något hokus pokus i deras spår.

Om hästen hade kvarka eller förkylning, satte de på honom en hårhank. Den var av hampa eller hästhår.

De satte den i bringan mellan frambenen. De smörjade hårhanken med funtanellsalva. Alfreds far på Skogen var doktor för det. Det varade sig kring hanken och blev surt. Hanken fick sitta, tills den var utvuxen och föll av sig själv. Salvan höll såret öppet. Den var grön.

Sultans Anna-Stina kunde bota flöget, som antagligen är detsamma som kolik Hon ställde sig på hästen och sa:

"Grip om halsen, blås i mund,
så blir det bot i samma stund!"

På Udden var de förskräckligt dumma. T. ex. på stugans norra vägg var en mängd nålar insatta och på norra stallväggen hade de slagit in fullt med söm, som de hade stuckit hästar med, när de skodde dem. Därigenom skulle inte hästarna få något ont av sticket, trodde de.

Skator över hästarna hade de gamle i Slättebacke.

Om man var ute och körde och vagnen plötsligt begynte gå tungt, skulle man gå av, ta grimman av hästen och spotta genom den tre gånger. Lyfte man sedan upp den framför ansiktet och såg genom den, varseblev man trolltyget.

En man såg ett grått trollnystan ligga i vagnen, en annan såg gästen, en tredje såg en tomtegubbe. Hade man två hästar för, behövde man blott ställa sig framför deras huvuden och se emellan dem. Man kunde också se mellan grimman och hästens kind.

Anders-Petter i Hyndered skulle köra förbi Svante Alls stuga, men hästen tvärstannade. Skansa-Kristina läste Fader vår baklänges, då gick hästen.

Det var allt från denna bok.... Kom ihåg att detta är kuriosa och inget annat. Nu får vi se vad jag (eller Ni) kan hitta till nästa nummer.

Kristina

Lite av varje:

Diplom för hög livstidsavkastning!

Svensk fjällrasavel vill försöka stimulera och sporra medlemmarna att vara rädda om och sträva mot hållbara kor, varför vi beslutat att inrätta en serie diplom för hög livstidsavkastning. Det blir tre olika diplom för tre olika nivåer på avkastning:

Diplom C - Kon ska ha mjölkat sammanlagt 3500 kg smörfett och protein.

Diplom B - Kon ska ha mjölkat sammanlagt 5000 kg smörfett och protein.

Diplom A - Kon ska ha mjölkat sammanlagt 6500 kg smörfett och protein.

Diplom C motsvarar ungefär det diplom som delas ut inom SKB-rasen för en livstidsproduktion på 2000 kg smörfett. Det är alltså en ganska måttligt nivå men ändå erkänningsvärd. Nu finns det ju kor som lyckas producera mer än 3500 kg smf + protein och till och med mycket mer än så. Därför har vi både B- och A-diplomen som säkert inte ofta blir utdelade men som är väldigt väl motiverade de gånger det blir av. Idag finns ju kor i livet som uppnått både B- och A-nivån och det känns viktigt att få ge ett speciellt erkännande till de djurägare som lyckats nå ända dit.

För att vara berättigade till diplomerna **Finns det några punkter som ska vara uppfyllda:**

- * Djurägaren ska vara medlem i Svensk Fjällrasavel.
- * Kon ska ha minst 87,5% fjällras i härstamningen.
- * Kon ska naturligtvis varit ansluten till kokontrollen.

Anmäl kon nu!

När ovanstående kriterier är uppfyllda så meddelar djurägaren till Svensk Fjällrasavel när kon gått till slakt och fullständig livstidsproduktion finns. Diplomet utdelas på föreningens stämma eller skickas till djurägaren om denne är förhindrad att närvara vid stämman. OBS! Du som har en ko som uppfyller ovanstående ombedes att redan nu höra av Dig till föreningens expedition före den 1/7. Se adress på sid 4. Diplomen kommer att utdelas på stämman i sommar.

Motioner!

Motioner till stämman skall vara styrelsen tillhanda före den

1/7!

Förslag till hedersdiplom för år 2005!

skall vara valberedningen
Ivan Eriksson
Torsvi Svanviken, 745 99 Enköping
tel: 0171-830 35
tillhanda före den

1/7!

Manusstopp!

Manusstopp till nästa nummer av tidningen är den

15/8 2006!

Material skickas till Kristina Torén
e-mail: stina.toren@swipnet.se
adress ser ni på sid 4.

Maten vi borde äta.....

Nötboslap och övriga idisslare

Framför allt de vilda vattenlevande djuren, men också de på land strövande gräsuppfödda nötboslapen har samma fina fleromättade fettsyror i rätt förhållande i sitt kött, omega-6/omega-3 i kvoten 1/1, om än inte i lika hög koncentration av omega-3-fettsyror, som i de vilda feta fiskarna. De andra idisslarna, hjort, ren eller lamm uppvisar inte fullt lika fina förhållanden som nöt enligt undersökningar, men har fina omega-6/omega-3 värden ändå, c:a 2/1. Älg är förmodligen inte undersökt.

Övriga växtätande tamboskap

Gris har stor tjocktarm men är inte idisslare och måste matas med hela linfrön för att få omega-3 fettsyror i cis-form, eller leva på ett naturligt vilt sätt och äta en hel del smådjur för att få fina förhållanden. Fröätande fåglar, som kyckling, höns och kalkon, måste också matas med hela linfrön för att kunna få omega-3 i cis-form i kött, fett och ägg, eller vara frigående och leta sin mat själv med mask, insekter, sniglar och blad, annars äter de ju mest frö som har mest omega-6. Får de äta på samma vis som vilda torde dessa djur också ha mycket fina omega-6/omega-3-värden och äggen få givetvis dessa fina förhållanden också, om hönsen får leva på ett naturligt vilt sätt.

För att dessa djur skall kunna hållas i mindre hägn än vad ett naturligt levnadssätt kräver, behövs hela linfrön tillföras till fodret i tillräcklig mängd för att ge lika fina fettförhållanden som hos gräsuppfödda kor.

Referenser: "Från gräsfrö till kortare vårdkoer" avhandling av Jane Pickova (SLU) för Näringsråd och Näringsrön februari 2004. "Välfärdens ohälsa, kan forntidens föda bli framtidens mat" av Lars Wilsson Medikament förlag 2002, artikeln "Är allt kött lika nyttigt?" av Lars Wilsson i tidningen Medikament 5-03 och se <www.eatwild.com> <www.eatwild.com> <www.gronagardar.se>

Orsaken är alltså gräset

Nötboskap behöver endast vandra ute i lite svala och gärna höglänta områden och själva hitta gräset för att få de finaste fleromättade fettsyreförhållanden. De fleromättade fetterna blir alltså nästan lika fina i nötkött som i fisk, om boskapen bara äter gräs i relativt kalla och höglänta områden, typ alpängar. De får dock absolut INTE äta kraftfoder med spannmål! Enda anledningen är således att gräset i kalla trakter i sina blad innehåller mycket linolensyra,

omega-3-fettsyra, just för att det är relativt kallt och givetvis har det naturliga gräset omega-3 i cis-form.

Referenser: (se <www.eatwild.com> och <www.gronagardar.se> (se ref "Välfärdens ohälsa, kan forntidens föda bli framtidens mat" av Lars Wilsson Medikament förlag 2002, artikeln "Är allt kött lika nyttigt?" av Lars Wilsson i tidningen Medikament 5-03

Detta gäller också mjölken

Mjölkfettet har således samma fina förhållanden, fleromättade animaliska långkedjade omega6/omega3-fettsyror i kvoten 1/1 i cis-form, har det visat sig i undersökningar på kor i alerna och Nya Zeeland. OM korna enbart föds upp på gräs i relativt kalla trakter och - OM mjölken icke skadas vid homogenisering och pastörisering.

Referenser: (se ref "Välfärdens ohälsa, kan forntidens föda bli framtidens mat" av Lars Wilsson Medikament förlag 2002, artikeln "Är allt kött lika nyttigt?" av Lars Wilsson i tidningen Medikament 5-03 och se <www.eatwild.com> <www.gronagardar.se>

Lågmjolkande kor, typ fjällkor

OM man vill ha extra fin mjölk, med hög koncentration av lika fina fleromättade fetter, som finns i vild fisk, så skall man använda kor som mår bäst av det näringsfattigare gräset och ger extra fin och fet mjölk med detta magra men linolensyrerika gräs. Alltså bör man använda lågmjolkande kor, typ fjällkor, eller andra gamla svenska lantraser som mår bra på gräs-uppfödning och kan ge den bästa mjölk utan kraftfoder. Denna fina mjölk, rik på EPA, DHA och CLA och också GLA, får då icke förstöras genom att utsättas för hårt tryck och hög värme, då dessa fina fleromättade fetter i cis-form naturligtvis skadas av detta. Även relativt låg uppvärmning torde skada de känsliga cis-formerna. För att kunna lagras och skickas långa sträckor kan djupfrysning och olika produkter med syring vara bra metoder.

Referenser: (se ref "Välfärdens ohälsa, kan forntidens föda bli framtidens mat" av Lars Wilsson Medikament förlag 2002, artikeln "Är allt kött lika nyttigt?" av Lars Wilsson i tidningen Medikament 5-03 och se <www.eatwild.com> <www.gronagardar.se>

Fäbodmjölk och fäbodrift

Osökt kommer man att tänka på fäbodrar, när man läser om denna senaste fettforskning. Fäbodriften, skogsbetet på höga höjder i

kyliga trakter, de magraste beten, som ger den absolut bästa kvalitén på mjölken! Vårt urgamla sätt att bedriva jordbruk åtminstone i Dalarna, Hälsing-land, Härjedalen, Medelpad, Ångermanland och Jämtland. Detta produktionssätt med ren gräs-uppfödning är redan, sedan gammalt, mer än kravmärkt! Fäbodriften torde också vara den mest energisnåla matframställningen i den mest energisnåla jordbruksformen, som har funnits i Sverige och skulle kunna fortsätta att utökas och vara inte bara utomordentligt nyttig utan också energimässigt och ekonomiskt försvarbart. Vi får inte låta detta unika tillfälle gå oss ur händerna, denna fantastiska tillgång, att vi fortfarande har en del levande fäbodrift kvar. Detta ger oss en utomordentlig möjlighet att utöka och återigen använda vår effektiva och energimässigt mycket billiga och mest nyttiga kött- och mjölkproduktion, som går att uppbbringa. Tillsammans skulle fäbodrar och fäbodliknande former säkert kunna samarbeta till moderna varianter - huvudsaken är att produktionssättet ger dessa de absolut nyttigaste varorna..

Referenser: (se på hemsidan Gröna Gårdar <www.gronagardar.se> i Bohuslän, vad man där har åstadkommit med gräsuppfödda köttjur... (se ref " Valfärdens ohälsa, kan forntidens föda bli framtidens mat" av Lars Wilsson Medikament förlag 2002, artikeln "Är allt kött lika nyttigt ? " av Lars Wilsson i tidningen Medikament 5-03 och se <www.eatwild.com>

Grass-Fed Meats

Detta produktionssätt av "Grass-Fed Meats" som kolesterolsänkande mat eftersträvas nu alltmer runt om på jorden, inte minst i USA, Nya Zeeland och EU, speciellt Frankrike, England, Tyskland och Schweiz torde väl också ingå i denna grupp. Något liknande detta kött (produktnamnet är Naturkött) importeras till Sverige från Pampas i Paraguay och Brasilien. Är det meningen att det bättre köttet skall komma från Sydamerika hellre, än att tillåtas bli framställt i Sverige?

Referenser: "Från gräsfrö till kortare vårdkoer" avhandling av Jane Pickova (SLU) för Näringsråd och Näringsrön februari 2004. <www.eatwild.com> <www.gronagardar.se>

Denna text är hämtad från "nätet" och är skriven av Jenny Reimers, 2005. Gå in på www.primavi.se och hämta filen Maten vi borde äta.pdf så kan ni läsa mer. Reds. anm.

Saxat ur "Kvinnors hälsa" en annonsbilaga från Mediaplanet som var med tidningen Svenska Dagbladet i Maj 2006.....

Effektivare bantning med mjölk

Nya forskningsrön visar att mjölk kan vara en del av lösningen mot en hälsosam vikt. Kalciumrik kost kan göra det lättare att gå ned i vikt. Studier utförda i flera länder visar ett klart samband mellan låg mängd kroppsfett och högt kalciumintag. Vanlig mjölk anses som functional food som kan underlätta viktnedgång. Störst omfattning av kalcium får vi genom mjölk och mjölkprodukter.

Text: Kristin Rydberg

Smal med mjölk

Sedan länge har det varit känt att det är viktigt att dricka mjölk eller äta andra mjölkprodukter för att förebygga benskörhet eller osteoporos. Men nyare forskning visar att mjölk också kan bidra till att de där extra kilona runt magen försvinner. Man blir faktiskt smalare av att dricka mjölk.

Text: Marianne Wilöf

En söt STN-kalv hos Sverre Gjessing och Marianne Stokke, Småsjövolden, Drevsjö
Foto Kristina Torén

Livdjursförmedling

Information

Hej alla kovänner!

Om jag inte svarar på telefontiden så lämna alltid ett meddelande så hör jag av mig så fort det går.

Vi har också förmedling på vår hemsida: www.fjallko.se

Där får ni annonsera själva

Mårten

Livdjursförmedlare:

Mårten Dahlberg

Tel: 0612-532 67

Fax: 0612-531 07

Telefontid: Måndagar 12-13.00

Till salu:

1st fribetäckt kviga, beräknad kalvning juni-juli, gick med tjur 16/9 - 18/11 -05
far: 6777 Makro, mf: 6766 Karess
1st obetäckt kviga, född hösten -04
far: 6847 Levis, mf: 938 Ricko
Hans-Inge Pettersson, 0730-712548

Fjällko, 3 år. Dräktig
Fjälltjur, 1 år. Tam

Rose-Marie Thorén
tel: 070-2473517

Kviga, f. 040822, far: 6787 Laro, mf: SE15438-7021, mff: 27 Gunde. Seminerad 051208 med 6850 Röde Orm
Pris: 6500:- + moms
Ring efter 20:00 tel: 0525-355 04
Susanne

Köpes:

Kvigor för betesdrift.
Per Gunnar Persson, 0651-471 83

Kvigor och kalvar, även fjällnära, för betesdrift.
Ring Nina 0278-66 70 75 el. 070-666 70 72

2 st ettåriga KRAV-uppfödda kvigor
Gunvor Wennberg, Vännäs
tel: 0935-240 11, 076-832 28 35

Övrigt:

Tysk fjällkointressent vill komma i kontakt med svenska fjällkobönder, för erfarenhetsutbyte.

I'm very interested in Fjäll cattle. I do have some acres land at home around my home and in the future I would like to use it with beef, especially with fjäll cattle. Unfortunately your home page or your fjäll magazine is only in english
How can I get more information about fjäll cattle, about their advantages and how to get them
Is there any possibility may be in summertime to come to sweden and to visit some fjäll cattle farms?

My address:
Gerhard Goll
Sauterweg 5
94163 Saldenburg
Deutschland
email: gerhard.goll@web.de

65 Ringull

65 Ringull, foto: Mårten Dahlberg

65 Ringull

Det skrivs ju mycket om 224 Ringull nuförtiden. Så jag har letat fram en bild på hennes mor 65 Ringull SKB 6848

Hon var ju också en fantastisk ko med: 61227 kg mjölk och 5023 kg fett + protein på 8 år och 10 mån.

Hon fick 6 döttrar, så det har blivit en hel del avkommor.

En tjur köpte Nordavel efter henne, 6778 Ming SKB 86778.

Far till honom var 6722 Mal SKB 86722, så han går under SKB.

Far till 65 Ringull var 933 Kam SKB 86933 och morfar var 745 Macke SKB 76745.

Mårten Dahlberg